

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Konjarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050 — nočna 2496, 2494 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sara jevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Šentflorjanski socializem

O nobenem zgodovinskem pokretu človeštva bi se ne dalo s toliko upravičenostjo reči: difficile est satyram non scribere, kakor o onem, ki se imenuje socialna demokracija.

Iz najrevolucionarnejše delavske razredne stranke se je v pol stoletja razvila mešanica iz pripadnikov vseh mogočih razredov človeške družbe, kojih glavna politična funkcija je, da z vsemi močmi podpirajo kapitalistični družabni red. Voditelji »mezdnih sužnjev«, ki jih je Marks v svojem znanem Manifestu klical na barikade, da s silo sijejo svoje okove, živijo danes po vsem svetu v priskrbi antanti za zastopniki velekapitalizma, ki z njihovo pomočjo obvladuje proletarski razred. Tisti sloji, ki jih je Engels leta 1887 imenoval novemu družabnemu redu nevarne »malomeščanske lažisocialiste« — nameščenci, uradniki, tehnični voditelji, obrtniki in drugi svobodni poklici iz tako zvane inteligence — igrajo danes v socialni demokraciji vodilno vlogo in so že ves pokret popolnoma poburžili. Stranka, ki je še leta 1891 v Erfurtu postavila v središče svojega programa socialno revolucijo, jo danes popolnoma zamočuje, ker revolucija, naj bo duhovna ali politična, čisto nič ne spada v akcijsko sfero ljudi, ki se po svoji miselnosti, življenju, potrebah in navadah pa po svojem osebnem in družabnem etosu tudi za en las ne razlikujejo od tako zvanega meščanstva. Vrhovni ideal osebnega in družabnega življenja je za današnjega evropskega »socialista« popolnoma isti kakor za »buržuja«: mirna, kolikor pač mogoče brezskrbna, vseh ostrih pretresljajev svobodna, meščanska udobnost, ki ne išče nobene nove forme življenja, ampak hoče le materialne in civilizacijske blage, ki jih je prinesla kapitalistična era, razširiti na čim več članov človeške družbe. Osnova tega gospodarskega reda in civilizacije pa je in ostane goli purgarski materializem.

Ta šentflorjanski socializem si je za svoj pokret izbral ista gesla ko liberalna buržuazija, zato pa so ta gesla postala s časom enaka sredstva cenene demagogije, kakor so bila gesla svojedobne meščanske revolucije. S temi gesli slepijo danes socialni demokrati tako svet kakor same sebe. Avtomatično, ponavljajoč frazo o »novi proletarski kulturi«, propagira socialna demokracija po svojih prosvetnih organizacijah iste življenjske in družabne forme, kakor so vzrasle iz duhovnega sveta buržuazije z edino razliko, da jih odeva v delavsko uniformo. V čem se bistveno razlikuje kakšen »delavski prosvetni večer korektno adjustirane socialistične elite od katerekoli lepočutne prireditve našega meščanstva? Isti milje, isti duh, iste kulturne težnje in vzori življenja. Druga fraza je pacifizem. Dejansko pa so japonski sodrugi lani in letos solidarno z liberalno in konservativno stranko mikadovega cesarstva izglasovali stolne milijonov jen za največjo roparsko ekspedicijo tega stoletja čisto v duhu svojih evropskih tovaršev, ki so dovoljevali kanone, tanke in letala za minulo svetovno vojno, ne da bi pri tem pozabili na svojo »strankarsko dolžnost«, da očlovečejo Cerkev, češ, da je blagoslavljala vojna sredstva (molila je za svoje uboge sinove, da bi srečno prestali krvavo vihar, v katero jih je zagnal brezmejni pohlep brezbožnega sveta). Kar se tiče »socialističnega družabnega reda«, ki bi imel po marksističnih zakonih »nujno« in »samorazvojno« v najkrajšem času nastopiti, je socialna demokracija po polstoletnem razvoju zapadla gloemu reformističnemu krparjenju kapitalističnega ustroja, ki sta ga Marks in Engels krvavo ironizirala. Za socialne reforme nima moderna kapitalistična buržuazija radi svojega oportunitizma pa tudi radi svoje delne kulturne usmeritve, ki ni vseskoj in v vsakem pogledu zanič, dosti manj zasluga nego socialdemokracija. Na vsak način si delita buržuazija in socialna demokracija vse pozitivne in vse negativne strani socialnega reformiranja po raznih mednarodnih delovnih uradih, kongresih in konvencijah po čisto enakih delih — kakšna temeljita preobrazba družabnega reda v smislu bukovega marksizma pa to niti oddaleč ni, ker je mišelnost in praktično gledanje življenja socialnodemokratskih voditeljev in strokovnih tajnikov danes popolnoma istovetno z buržuaznim nazorom o vzorih življenja. Kaj čuda! Saj zametata tako šentflorjanski liberalizem kakor socializem krščanski idealistični ideal človeške družbe in tekmujejo v tem, kdo bi bolj oklevetal Cerkev kot »nazadnjaško institucijo«, češ, da »zatira svobodno misel in svobodno voljo, med tem ko danes nihče ne uganja v tem oziru toliko terorizma nad delavstvom kakor marksizem, ki zatira vsako misel in vsak pokret, ki ne prisega na zastarele in znanstveno nevdarljive dogme Heglovega učenca Karola Marxa.

Ker majhen svet navadno odseva gibanja velikega sveta v karikiranih oblikah, zato tudi naš slovenski marksizem v že ostrejših in izkazanejših črtah posnema razvoj mednarodne socialne demokracije, predvsem avstrijske, ki je naravno že od početka bila vzor naših socialistov. Medtem ko se socialisti v rajhu počasi zavedajo, da niso nič drugega kakor podaljšanje buržuazije v levo smer in to skušajo, časih zelo spretno in z odkritosrčno znanstveno kritiko marksizma, opravičiti kot nujen razvoj življenja, ki je šlo čisto drugo pot, kakor to je napovedoval ustanovitelj Marks, pa

Tudi v Franciji volilna borba

E. Herriot se pripravlja na bogato žetev - Katoličani organizirajo krščansko-socialno stranko

Pariz, 13. aprila. Leon Blum, načelnik socialistične stranke, je dal s svojim govorom v Narbonne znamenje za start volilnim agitatorjem. Že dober teden poprej je imel André Tardieu velik govor v dvorani Bullier, ki je bil tudi pravzaprav volilnega značaja. Toda neprimerno večjo pozornost francoske javnosti je zbudil Blumov nastop, ker je Tardieu govoril bolj kot predsednik vlade in je podal izčrpen ekspozé o zunanji, socialni, gospodarski in finančni politiki bolj z namenom, da brani vlado, medtem ko je Leon Blum govoril neposredno za svoje volilce in je podal smernice socialistične stranke za primer, da bi prišla na vlado ali pa, da bi samo sodelovala z Herriotovimi radikalnimi socialisti.

Leon Blum je dejal, da bi socialisti v primeru zmage bili pripravljeni prijeti za državno krmilo, čeprav se zavedajo, da bi ne mogli povsem izvesti marksističnega programa; v imenu svoje stranke je izjavil, da bi socialisti spoštovali zakon. Ta njegova izjava je zbudila veliko pozornost, ker kaže, da je Blum pripravljen opustiti dosedanje stališče negacije in po zgledu nekdanjega voditelja laboristične stranke Macdonalda prevzeti vladno odgovornost. Tudi francoski socialisti se torej pripravljajo za aktivnejše sodelovanje pri državnih poslih in nikakor nečesto slediti v tem pogledu n. pr. politiki pokojnega Filipa Turattija, ki je naredil usodno napako, da ni hotel v imenu svoje stranke tik pred Mussolinijevim pohodu v Rim, prevzeti vlado, češ da kot socialist ne more predsedovati vladi v državi, ki ji je na čelu kralj.

Za primer, da bi prevzeli vladno odgovornost radikalni socialisti, je Blum pripravil podpirati Herriota na podlagi tega programa: 1. treba je zmanjšati stroške za oboroževanje; 2. uveljaviti obvezno zavarovanje tudi proti brezposelnosti in 3. poddržati železnice in zasebne monopole. Glede sodelovanja z radikalnimi socialisti bi moral sklepati kongres socialistične stranke in po vsej verjetnosti bi se ta odločil samo za podpiranje morebitnega Herriotovega kabineta, torej ne za vstop v vlado.

Iz komentarjev radikalnih listov je razvidno, da radikalnim socialistom ni po godu, da je Blum

že pred volitvami postavil pogoje za sodelovanje z njimi. Radikalni socialisti se trudijo, da bi postavili takšen volilni program, ki bi privabil Francoze iz srednjih slojev; ti pa se nikakor ne navdušujejo za razširjenje socialnega zavarovanja in tudi ne za podpiranje železnice v času industrijske in finančne krize. V teh časih Francozi ne marajo delati poskusov s temi »novotarijami«. V resnici je desničarski tisk »Temps«, »Echo de Paris« i. dr. takoj pograbil za Blumove izjave in prikazuje radikalne socialiste kot zaveznike marksizma, ki hoče razbiti sedanji socialni red in uvesti v gospodarstvo etatizem.

Parlamentarne volitve obetajo Edvardu Herriotu uspeh. Herriot je svoj program tako prikril, da privlači več povprečnega Francoza. V zunanje-političnem pogledu se je izrekel za spoštovanje mirovnih pogojev, a obenem tudi za sporazum z Nemčijo. Notranje-politično delajo zanj, ki je bil že štiri leta v opoziciji, težke gospodarske in finančne razmere, brezposelnost, industrijska kriza in primanjkljaj v državnem proračunu. Posebno v provinci si Herriot obeta velik uspeh, ker jo je s svojim tistim in propagando dobro obdeloval. Poleg tega je Herriot zelo popustil na svoji kulturni bojovitosti, ker bi se rad izognil konfliktu s katoličani. Splošno govori današnji položaj zanj. Današnja vlada ima v zbornici komaj 20 glasov večine. Levičarskim strankam ni treba posebnega volilnega uspeha, zato da si priborijo te glasove. Desnica bo skušala izrabiti rezultate predsedniških in pruskih volitev v Nemčiji, da izlove tudi v Franciji reakcijo v odgovor na naraščanje hitlerstva v Nemčiji. Zato so tudi desničarske stranke zahtevale, naj bi se volitve vršile po volitvah v Nemčiji; ker je bil določen prvi maj, kot dan prvega glasovanja, je s to zahtevo tudi prodrli. Toda kdor pozna politično življenje v Franciji, kjer stranke še vedno slonijo bolj na osebnostih kakor na idejnih programih, ta ve, da je izid volitev odvisen od čisto domačih razmer in osebnega znanja kandidatov in da igra edino v velikih centrih zunanje-politični moment nekaj vloge.

Katoličani se trudijo, da bi utrdili demokratsko stranko in so tudi ustanovili list »L'Aube«, ki

zastopa krščansko socialne tendence. Okoli lista in v stranki sami se zbirajo levo orientirani katoličani in stranki se napoveduje lep uspeh. Trpela bo Marinova skupina, za katero je doslej glasovalo mnogo katoličanov. Mariniu bo pobrala mnogo glasov tudi skupina De Kirillisa, glavnega urednika lista »L'Echo de Paris«, ki razvija pod imenom »Centre de propagande des republicains nationaux« silno živahno propagando in se po svojem programu lahko označi za katoliško nacionalno. Z žrtvami volilcev se je De Kirillisu, ki prvič nastopa kot volilni kandidat, posrečilo zbrati močan volilni fond in organizirati prav moderno volilno propagando. »Le Populaire«, glasilo socialistov in radikalno socialistična »La Republique« vidita v De Kirillisu resnega nasprotnika in političnega dediča g. Marina, katerega po svojih sposobnostih in inteligenci visoko prekaša.

Herriotov volilni govor

Pariz, 13. aprila. Ž. Vodja radikalov, bivši ministrski predsednik Herriot je imel snoči v Lyonu velik politični govor, katerega se je udeležilo 150 tisoč oseb. Govor je prenašal tudi radio. Herriot je v svojem govoru o zunanji politiki rekel, da najvažnejša vprašanja o reparacijah, vojnih dolgovih in sigurnosti niso rešena, kar nasprotuje Tardieu-ovim trditvam. Neuspeh londonske konferenče dokazuje ponovno, da smo v letu 1932. mnogo bolj oddaljeni od mira, kakor smo bili leta 1928. Briand je umrl v svoji lastni zemlji v preganstvu. Kako naj govorimo o likvidaciji reparacijskega problema, če se bo v Lozani šele otvorila reparacijska konferenca, je nadaljeval Herriot. Ta konferenca bo najbrže najbolj nevarna od vseh dosedanjih. Francija je v vprašanju dolgov izročena na milost in nemilost Združenim državam. Najslabše pri tem pa je to, da Francija ne sme svojih dolgov zavrniti, če hoče, da ne ogroža načel svetosti pogodb. Herriot je končal z izjavo, da se mora francoska republika osvoboditi kontrole desničarskih strank ter da mora imeti močno vlado, ki se bo naslanjala na vse prave demokrate in pacifiste

Krvavi delavski nemiri na Češkem

Poskus s komunistično generalno stavko

Praga, 13. aprila. tg. V severozapadnih čeških premoženjih je prišlo danes do večih spopadov med delavci in med konfijo in orožništvom, ko so komunisti hoteli izvesti generalno stavko. V Mostecu, Komotovu in Jervoku so streljali. V Mostecu so bili trije demonstranti ubiti in mnogi hudo ranjeni. V Komotovu je bilo 5 demonstrantov hudo ranjenih, v Jervoku pa 4, od katerih sta dva baje umrli. Tudi orožništvo in vojaštvo je imelo izgube. Tako so bili v Popicu pri Mostecu 4 vojak in 2 častnika hudo ranjena, 3 vojaki pa lahko ranjeni. V Jervoku je bilo lahko ranjenih 45 orožnikov, v Mostecu in Komotovu pa je bilo hudo ranjenih več stražnikov in orožnikov.

Komunisti so namreč za danes napovedali enodnevno generalno stavko. Oblasti so zato v vsem premoženju revirju zbrale vojaštvo in orožništvo, da si zavaruje prepoved shodov. V glavnih krajih revirja Mostecu, Duchovu in Oberleutensdorfu je le majhen del davi nastopil stavko, na kar so dopolne rudarji korakali k posameznim obratom, da izsilijo ustavev dela. Posrečilo se jim je, da se pridružijo stavki v Duchovu 9 obratov s 3000 delavci. Opoli polodne pa je v Oberleutensdorfu korakalo 3000 rudarjev proti tovarnam, da bi pregovorili delavce k stavki. Med tem pa je prišlo orožništvo in obkolilo tovarne, da prepreči prihod demonstrantov. Orožništvo je nastopilo proti komunistom najprej z gumijevkami, množica pa se ni umaknila, na o pa so nastopili dragonci. Demonstranti so jim postavili na ulice lesene ovire, vendar so dragonci razgnali množico. Pri tem je bilo mnogo dragoncev ranjenih s kamenji. Tudi med demonstranti je bilo več oseb ranjenih.

Med tem pa so se povsod nadaljevali spopadi. V Mostecu je okoli 4 popoldne korakalo 10.000 demonstrantov v treh kolonah proti glavnemu trgu v treh kolonah proti glavnemu trgu, kjer so

hoteli zborovati. Konjica in orožništvo sta se jim postavila nasproti, množica pa se ni umaknila, narkar je moral konjica naskočiti množico. Dve osebi sta bili ubiti, mnogo pa jih je bilo hudo ranjenih. Demonstranti so nekatere ranjence sami odnesli. Ker so oblasti dobile poročilo, da prihaja v mesto še več demonstrantov, sta dobila vojaštvo in orožništvo povelje, zapreti vse dohode v mesto. Tudi v Komotovu se je popoldne zbrala velika množica, ki pa jo je policija najprej razgnala z gumijevkami, takoj nato pa so došli v mesto nove množice demonst. Vojaštvo in orožništvo je moralo nastopiti z vso silo, da je izpraznilo trg. V Jervoku so se zbrali delavci, da bi odkorakali v Komotov. Proti njim je nastopilo orožništvo, delavci pa so metali kamenje. Orožništvo je v veliki stiski streljalo in so bili štirje delavci takoj mrtvi, pa tudi orožnikov je ranjenih 45. V Kopicu pri Mostecu je prišlo do spopadov med delavci in dragonci. Iz Oberleutensdorfa je prišlo 4000 delavcev, katere so pričakovali delavci v Kopicu, da bi potem skupno korakali v Mostec. Dragonci so jim stopili nasproti, prišlo je do spopadov, v katerih sta bila dva častnika težko ranjena, od vojakov pa štirje težko in trije lahko. Tudi več konj je bilo poškodovanih. En vojak je padel s konja in množica ga je pohodila. Število ranjenih med delavci še ni znano.

Po nadaljnjih vesteh iz Mosteca so bili tam ubiti trije delavci, šest pa jih je bilo hudo ranjenih. V Komotovu v bolnici leži osem hudo ranjenih, večinoma z zlomljenimi kostmi. V Jervoku so demonstranti zažgali 4 avtomobile, s katerimi se je pripeljalo vojaštvo. V Mostecu so demonstranti napadli in pretepli zastopnika vlade, ki je iz neke gostilne telefoniral po ojačanje.

V Pragi so bila popoldne v delovnem ministru pogajanja za končanje stavke. Popoldne so bila pogajanja prekinjena do jutri.

naši socialisti še vedno sveto prisegajo na Marksov koran, v praksi pa gredo po isti poti golega malomeščanskega oportunitizma kakor vsa svetovna socialna demokracija — le s še večjo naivnostjo, pomešano z neodkritosrčnostjo, kakor je to sploh svojsko šentflorjanski mentaliteti. Vrhovni cilj korenite preobrazbe človeške družbe in duha se pri naših socialnodemokratskih voditeljih izpremenil v cilj obdržati lastne politične postojanke za vsako ceno in z istimi sredstvi, kakor so svojski kapitalistični strankam, ne da bi delavstvo imelo od tega kakšne večje koristi, kakor če bi ga vodili buržuazni politiki. Svojo strankarsko posest drži naša socialna demokracija po doslednih kompromisih z meščanskim liberalizmom. Ona je vedno bila zaveznica tiste, ki je slučajno na oblasti, glumeč pred proletariatom »neizprosno antikapitalistično

opozicijo«. To dokazujejo tako vsa mezdna in štrajkovska gibanja kakor vse politične poteze, ki jih je delal in dela slovenski socialnodemokratski voditeljski aparat. Tudi naša socialna demokracija ima svoje Leone Blume, ki grme zoper propadajoči kapitalistični svet, medtem ko mojstrsko kompromisirajo z voditelji kapitalistične družbe, da bi se ji nič hudega ne zgodilo. Da bi pa delavstvo ne opazilo tega balansiranja in mešetarnjenja z idejami in smerni v praktične svrhe, pa mali bogovi pišejo kulturnobojne članke zoper katolicizem, ki morajo proletarcu vzeti še zadnjo trohico vere v idealne faktorje človeškega življenja in pogona k višjim ciljem. In tako se velik del proletarijata po krivdi takih voditeljev pogreza čedaljebolj v materializem, liberalizem in tako zvani malomeščanski oportunitizem. To je bilanca našega marksizma.

V Kordiljerih bruha osem ognjenikov

London, 13. apr. AA. Iz Buenos Airesa poročajo, da oblasti pripravljajo izpraznitev mesta Mendose, ki jo ogrožajo erupcije vulkanov v Kordiljeri. Mendosa ima 80.000 prebivalcev. Včeraj so v Mendosi zabeležili tri nove potrese. Pepela v okolici mesta je padlo 38 cm debelo. Pepelnati dež traja še dalje tudi v Buenos Airesu ter se je razširil tja do Montevidea, Salte in Bahije. Vsa Argentina je pokrita z gostimi oblaki pepela. Meteorologi računajo, da ga je samo v Buenos Airesu dozdaj padlo okoli 3000 ton. V Kordiljerih bruha zdaj osem ognjenikov. Vse železnice v zapadni in južni Argentini imajo velike zamude zaradi teme, ki je nastala od gostih oblakov pepela. Geologi mislijo, da je ta pepelnati dež znanilec novih potresov in erupcij.

London, 13. aprila. tg. Po vulkanskih izbruhih v južni Ameriki so se začeli sedaj pričakovani potresni sunki. V Andah vulkani še vedno bruha. Ves promet je tam ukinjen, ker so železniške proge zasute s pepelom. V jugozapadni provinci Mendosa je nevarno, da se prebivalstvo zaduši radi zvepljenih plinov.

Hitlerjeve bojne organizacije prepovedane

Berlin, 13. apr. tg. Nocoj je bila izdana zasilna naredba vlade po členu 48 državne ustave, s katero se prepovedujejo narodno-socialistične bojne organizacije SA in SS, to je Sturmabteilungen in Schutzstaffeln.

Amerika pred inflacijo?

Newyork, 13. apr. AA. Po pisanju finančnega urednika lista »Newyork Evening Times« pričakujejo v Wall-Streetu, da se bo vlada kmalu zatekla k politiki inflacije, da poveča kupno silo tistih, ki bi se z inflacijo neposredno okoristili. Sodiijo, da bo metoda inflacije sestajala v tem, da se bodo certifikati, izdani bivšim bojevnikom, izplačali v novcu, to pa bo za državo pomenilo izdatek več ko 2 milijard dolarjev.

Po poročilih iz Washingtona se zdi, da ni prav nič nemogoče, da bi kongres sprejel zakonski predlog o certifikatih tudi proti predsedniškemu vetu. Mislijo, da bi že skrajna inflacija, ki ga je časovno sklada s paniko v ameriških Združenih državah, mogla povzročiti ukinitve zlate podlage.

Roparski napad

Garica, 13. apr. tg. Včeraj popoldne je bil blizu Idrije iz zasede ustreljen blagajniški sluga iz Cerknega, ki je bil s tamkajšnjimi fašisti v prijateljskih zvezah. Oropali so ga tudi za znesek 10.000 lir. Neki deček, ki ga je spremljal, je zbežal, ko se je začelo streljati. V bližini mrtvega so našli listke z napisom: »Svoboda ali smrt!« Policija smatra, da ne gre za politično maščevanje, temveč za roparski napad.

